

noc

Operační středisko představuje nervové centrum života velkoměsta

PLNÁ VZPOMÍNEK

PADESÁT LET

V Kunraticích po rodinné hádce utekly z domu tři děti.

„Děvče jedenáct, kluci devět a sedm let. Podívejte se po nich.“

„Rozumím, jedeme tam.“

Operační středisko Správy hlavního města Prahy řídí služební vozy Pohotovostní motorizované jednotky podobně, jako hráč rozmisťuje figury na velikánské šachovnici.

„Rvačka v Košířích. Plzeňská ulice, hospoda na Čechelčice.“

„Nehoda v Holešovicích.“

„Máme tu upozornění, že parta výrostků vykrádá zaparkované vozy na Barrandově. Ulice Lumířů, přibližně dvě stě metrů před filmovými ateliéry...“

Je teplá noc, automobily krouží po městě, naplno otevřené okénko vozu lapá vítr. Možná, že velmi podobně to vypadalo i v červenci před padesáti lety, v době, kdy byl motorizovaný policejní útvar v Praze založen. Jmenoval se tehdy Speciální pohotovostní jednotka, sídlil v Konviktské ulici, hned vedle budovy tehdejší městské správy VB. Zpočátku se jezdilo na motocyklech Jawa 500

Silně opilý zraněný muž nakonec skončil na ošetřovně

a sovětských motorkách M-72, brzy však byla jednotka vybavena škodováckými Tudory v bojovém provedení. Na svou dobu to byly vynikající vozy s jednou malou nevýhodou. Neměly totiž žádné topení. Zimní služby byly opravdu drsné. Vypráví se, že za mrazů posádky fasovaly kilový balíček soli, kterou se potírala přední skla, aby tolik nenamrzala a alespoň malým kouskem okna bylo vidět ven.

Pak přišlo stěhování na Karlovo náměstí, do vozového parku přibýly slavné robustní Volhy 21, časem následovalo další přemístění do kasáren Na Míčankách a nakonec do Dáblic, kde se policisté napůl svépomocně pustili do přebudovávání zchátralého předměstského areálu. Stálo to, a dodnes stojí, spoustu práce,

ale jednotka získala něco, co ve středu města nejvíc postrádala, totiž prostor.

Pod koly drnčí pražská dlažba a palubní vysílačka oznamuje, že ztracené děti v Kunraticích se už našly a jsou naštěstí v pořádku.

KATASTROFY

Karlín, Holešovice, Suchdol. Každý kousek města má nějakou svou pochmurnou historii. Karlín – povodně roku 2002. Vylidněná čtvrt, prázdné domy, rabující stíny. Většinou ulic se vůbec nedalo projet, celkový obrázek připomínal válečné filmy.

Hotel Olympic. Krutý požár plně obsazené výškové budovy, něco podobného Praha předtím dosud nezažila. Nestačila technika, hasič-

Identifikační číslo karosérie nesouhlasilo s předloženými doklady od vozu

naštěstí k němu došlo v noci, kdy byla budova prakticky prázdná.

„Vůbec se to nedalo uhasit. Hasiči chladili okolní domy, vodovodní hydranty nestačily, z Vltavy bylo nataženo pomocné potrubí, kterým proudily hektolitry vody.“

A bez ohledu na strašlivý žár se také kradlo. V přízemí paláce tehdy byly prodejny tuzexu, atraktivní zboží náramně lákalo.

„Pamatuju,“ řekl nadporučík František Kašík, který u jednotky slouží déle než čtyřicet let, „na údajné zachránce, co si cpali hodinky do bot a kapsy se jim různěma cetkama jen nadouvaly. Posbírali jsme tam tenkrát poměrně dost lidí.“

Suchdol. Havárie velkého dopravního letadla, které místo na Ruzyňském letišti skončilo svou cestu od moře na zdejších stráních. Následovala záchranná akce, jakou si do té doby nikdo nedovedl ani představit. Probíhala sice improvizovaně, leč s obrovským nasazením všech zúčastněných složek. Hasičů, policie i lékařské záchranné služby. Ještě dnes, v časech velmi solidně zvládnutého integrovaného systému, je suchdolská tragédie v odborné literatuře uváděna jako vzor toho, jak by se záchranné jednotky měly v podobných situacích chovat.

hustý, srážka s kobylou mohla skončit pořádným neštěstím. Vlastně je skoro zázrak, že se něco opravdu vážného nikdy nepříhodovalo.

Snad největší zvířecí akce se odehrála začátkem devadesátých let. Kousek nad Barandovským mostem se převrhl kamion přepravující krávy a zděšený dobytek se rozběhl po okolí. Přepravní firma nedokázala včas připravit náhradní povoz, skoro dva dny si policisté z Pohotovostní motorizované jednotky museli hrát na kovboje. Honili krávy v Braníku i v Modřanech, nebyl žádný zvláštní obrázek, že za automobilem s barevnými majáky na střeše vedou muži v uniformách polapené dojnice. Proti tomu nějaký ten uprchlý had ze špatně zajištěného terária je vlastně úplná maličkost.

„Manželská hádka na Smíchově, rozrušený chlap tam vyhazuje z okna do ulice nábytek,“ hlásilo operační středisko.

Následoval automobil na Františku, u kterého hlídka zjistila nesouhlasící čísla karoserie a motoru s doklady od vozu.

Další v pořadí byl spící opilec před vinárnou Orlík.

Klidná letní noc. Sjížděli jsme do Podolí, kde po pravé straně ulice stojí stánek s tabákem a novinami.

„Nedávno jsme nachytali mládence, který malou trafikou vylupoval,“ vzpomínal nadpra-

Uniformu s nášivkou PMJ obléká i dvacet žen

ské žebříky byly příliš krátké, na evakuaci pomocí vrtulníků nebyla stavba připravena.

„Pamatuju na chlapa, který se mačkal na úzkém okenním parapetu v osmém patře. Za žádama mu hořelo, pod ním dvacetimetrová hloubka,“ vzpomínal nadporučík Karel Vlasák.

„Celé to bylo jako scéna z pekla, hasiči otevírali dveře pokojů motorovou pilou. V jedné koupelně jsme ve sprše našli starší ženu. Všechny škvíry měla ucpané mokřými ručníky, zdálo se nám, že ještě trošičku dýchá a chroptí. Pokusili jsme se jí oživit. Pak přišel lékař a jen bezmocně pokrčil rameny. To máte kluci marný, povídal, ta už je mrtvá.“

Když pro nás konečně celá ta hrůza skončila, byli jsme psychicky dost dole. Vzpomínám, že jsme pak s kolegou zašli do jedné přeplněné místní hospody. Objevíli jsme se ve dveřích, špinaví, páchnoucí kouřem a v uniformách černých od sazí. Lokál tichl, štamgasti se rozestoupili, my prošli k výčepnímu pultu, kde nám hostinský beze slova načepoval dvě piva.“

Veletržní palác. Také požár nevídáný,

Automobil se otočil a vracel se zpátky do města. Praha žlutavě zářila, tuto červencovou noc se naštěstí žádná katastrofy nekonaly.

PRAŽSKÁ FAUNA

„Máme tu malý problém,“ hlásila hlídka.

„Povídejte.“

Skupinka cizinců nám předala bednu s kačenou a kachňaty. Jedeme je pustit do Vltavy.

„Dobře. Potom se ohlaste.“

Drobná pražská zvláštnost. Divoké kachny s oblibou hnízdí u jezírka na Petříně, cesta k řece je však dlouhá a nebezpečná. Zkušený pražský dopravník, nadporučík Strnad, kdysi proslul tím, že pochoduujícímu útvaru kachňatek uvolňoval cestu, aby je náhodou nikdo nepřejel.

Vedle silnice vedoucí k Letňanům donedávna jeden soukromník pěstoval koně. Jenže pozemek měl mizerně zajištěný a zvířata často utíkala.

„Tenkrát jsme tam jezdili každou chvíli. A nebyla to žádná legrace, provoz je tam dost

Záznamy o služebních jízdách jsou u policie nejméně tak pečlivé, jako v civilním sektoru

porčík Karel Vlasák. „Zkusil utíkat, ale daleko se nedostal. Vedli jsme ho do auta a vysílačka už byla trošku nervózní.“

Kde jste, zlobil se operační. Mám tu nahlášenou vloupání do stánku v Podolí.

Prima, řekli jsme. Pachatele právě vezeme na místní oddělení.“

VRAŽDY

Drobné příhody, dramata, tragédie. Nic ve vzpomínkách nechybí. Až na to, že některé zážitky jsou velice drsné.

„Jednou,“ vyprávěl nadporučík Jan Vachánek, „nás poslali tuším do Milánské ulice, že tam nějaká žena volá o pomoc. Dorazili jsme na místo, našli příslušný dům i byt, skrz dveře se ozýval nářek. Tak jsme je vykopli, a dostali se tak do nevelkého bytu, kde byla strašně vyděšená mladá paní. Historika, kterou vykládala, byla jak odkoukaná

200 000 či 300 000 najetých kilometrů neznamená u vozů PMJ nic neobvyklého. (foto nahoře)

Počítače umožňují ověřit údaje o kontrolovaných autech či osobách prakticky okamžitě (foto nahoře vpravo)

z akčních filmů, vůbec se tomu nechtělo věřit. Její přítel prý kvůli jakémusi podnikání odešel do Ruska, když se vrátil, byl celý špatný a nesmyslně bázlivý. Přibližně po týdnu přijeli dva Rusové, chovali se jako báječní kamarádi, bez nejmenších zábran se nastěhovali do bytu. Žena nerozuměla jejich kšeftům, ani se o ně nezajímala. Ale pak, při normální večeři, jeden z těch nezvaných hostů vytáhl pistolí a zastřelil přítele ranou do týla. Od té doby se k ní návštěvníci chovali jako k otrokyni, když odcházeli, přivazovali jí pouty k rourám ústředního topení. Jen tentokrát zapomněli...

Znělo to dost absurdně, první, co nás napadlo, bylo zavolat na psychiatrii.

A co s tělem vašeho druhá udělali, ptali jsme se. Povídala, že ho nacpali do velké tašky na hokejovou výzbroj a tu dali do skříně. Ukázala na ni, my almaru otevřeli, a tam skutečně bylo v hokejové kabele svázané mrtvé tělo. To už nebylo jen tak, okamžitě jsme volali zásahovku, jenže dřív, než stačila přijet, se ozvaly na chodbě kroky a ruští přátelé se vraceli. Spacifikovali jsme je tehdy sami, a dost tvrdě. Ale to bylo jenom dobře, jeden z nich měl v igelitové tašce pistolí s tlumičem a s nábojem ve hlavni.

Hororový příběh se skoro nehodí do klidného města. Jenže není každý den pohoda.

Nedávno se v novinách objevila zpráva o soudu s chlapíkem, který neunesl tíhu nestávajících hádek a postřílel rodinu svých sousedů. Po jeho řádění zůstali tři těžce ranění a on sám se rozhodl, že odjede na Šumavu, kde spáchá sebevraždu.

„Stavěli jsme tenkrát taxík,“ vzpomínal praporčík Drobny, „já nakoukl do okénka pasažéra a vidím hlavu pistole. Tak jsem ji popadl, vyrvál a hodil na střechu auta. Kolega se na to díval trochu udiveně. Co blběš, zajímal se. A já mu musel vysvětlit, že ta zbraň není moje, ale toho pistolníka.“

Neúspěšný sebevrah později dostal za pokus trojnásobné vraždy čtrnáct let.

Některé dobrodružné historky se vyprávějí snadno, o jiných se hovořit nechce. Patnáctého června roku 1997 kontrolovala hlídka Pohotovostní motorizované jednotky podezřelého chlapa v tramvaji číslo 11. Ten začal bez jakéhokoliv varování střílet. Podprapor-

čík Luboš Kozár byl těžce zraněn a léčil se celý následující rok. Jeho kolega odpadl hůř, po týdnu v nemocnici zemřel. Jmenoval se Michal Braniš.

MOST SEBEVRAHŮ

„Skokan na Nuselském mostě,“ oznamovalo operační středisko, „je to ve směru do centra města.“

Elegantní železobetonová spojnice mezi Pankrácí a Karlovem si vysloužila nepříliš lichotivé přívěsky – most sebevrahů. Na konci má desítky tragických příběhů, ale vedle nich je také velká spousta lidí, kterým se podařilo zoufalý čin rozmluvit. Pohotovostní motorizovaná jednotka má v tomto ohledu velmi dobré výsledky, pokud se hlídka dostane na místo včas, většinou už k žádnému skoku do hlubin nedojde.

„Jednou se na zábradlí mostu promenoval opilec,“ vzpomněl si nadporučík Krch. „Možná se ani nechtěl zabít, měl jen pořádně v hlavě a dočista ztratil pud sebezáchovy. Ve finále jsme ho nad Nuslemi drželi za svetr, kolegové nás stahovali za opasky, abychom nakonec dolů nespadli všichni. Ale dobře to dopadlo.“

Jindy v zájmu záchrany života bylo nutno skokana na druhé straně ochranného plotu připnout k ochranné konstrukci služebními pouty, aby nespadl. Když na místo dorazili hasiči, vystříhali celý zamřížovaný díl i s příkurovaným sebevrahem a všechno rozebrali až na chodníku.

Služební vozy uháněly městem, blesky majáků se odrážely od výkladních skříní.

Jedna z nesčetných preventivních kontrol

„Při společné jízdě se zapnutým výstražným zařízením je velmi nebezpečná situace druhého auta v pořadí,“ poznamenal nadporučík Krch. „To musí jet velmi opatrně, řidiči respektují první vůz, nenapadne je, že o pár vteřin později může jet ještě jeden. Při průjezdu celé kolony je proto používán systém vzájemného střídání. První auto na křižovatce přibzdí, zablokuje ji, a když projedou ostatní, zařadí se na konec. A tak se to pravidelně opakuje na všech nebezpečných místech.“

Na Nuselském mostě to modře zářilo, v hloučku uniform na chodníku stála nešťastná nářikající slečna, v pravém jízdním pruhu parkoval taxikářský vůz s rozbitým pravým reflektorem. Jeho řidič sestavoval varovný trojúhelník a hrubě nadával. Ukázalo se, že sebevraždu tentokrát spáchal pes. Z jakýchsi nevysvětlitelných důvodů přiskočil poměrně robustní ohrazení dělicí chodník od vozovky a dopadl přímo před chladič projíždějícího taxíku.

„Měla jste si ho hlídat!“

Dívka plakala a německému ovčákovi na vozovce už na žádných světových starostech nezáleželo.

Operační středisko postupně rozesílalo služební auta na jiná místa ve městě.

TECHNIKA

Statistika nuda je, praví stará písnička, nicméně dává o každodenní práci dost názorný obrázek. Za rok 2005 vyslala Pohotovostní

V Ďáblicích získala motorizovaná jednotka potřebný prostor

Jednotka má i velmi slušně vybavený vlastní opravárenský servis

motorizovaná jednotka do ulici 20 832 hlídek, které dohromady urazily víc než tři miliony kilometrů. Na základní útvary bylo předáno 7937 osob a 6303 osob bylo zadrženo pro podezření z páchaní trestné činnosti. Nalezeno bylo 526 hledaných vozidel a zadrženo 993 osob evidovaných v celostátním pátrání. A tak dál.

„Při práci nám velmi pomáhá moderní technika, například on-line počítače spojené s evidencí obyvatel a evidencí motorových vozidel. Prakticky okamžitě si můžeme ověřit údaje o kontrolovaných autech i osobách

a projít seznamy celostátního pátrání,“ řekl nadporučík Krch. „Vozový park je také docela slušný, i když do budoucna bychom potřebovali víc oktávek, což jsou auta pro naše potřeby prakticky ideální.

Letitá bolest je otázka spojení. Přenosných vysílaček je málo, nové nevíme kdy budou. Není na ně spolehnouti a v kritických situacích často vypadnou v důsledku špatných zdrojů. Některé hlídky si dokonce koupily vysílačky z televizní reklamy, jejichž tříkilometrový dosah na místě běžného zásahu vcelku postačuje.“

Problémů trápících policisty v jednotce není málo. Třeba úmorné a nekonečné papírování. Výměna rozlámané židle v kanceláři je

z administrativního hlediska nepoměrně složitější nežli zadržení ozbrojeného lupiče. Některé předpisy snad vymýšlejí úředníci, kteří nemají o policejní službě nejmenší tušení. Příklad jen tak pro ilustraci. Pokud policista vybavený padesátikorunovými bloky udělí na místě dvaapůltisícovou pokutu, musí na každý jednotlivý bloček vyplnit jméno řidiče a poznávací značku auta. Provinilec by zase měl všech padesát lístků podepsat. Jestli podobnou hloupost odmítne, musí muž v uniformě padesátkrát poznamenat, že pokutovaný občan nechce udílet autogramy. Z pětiminutové záležitosti je zbytečné dohadování na půl druhé hodiny.

Ale dost, nepřijeli jsme sbírat stížnosti.

Noc zvolna přecházela k ránu a vysílačka oznamovala, že parta opilých cizinců zdemolovala noční podnik nedaleko Kamy a při následné pouti městem poškodila i jednu sochu na Karlově mostě.

BOMBA

Ukrajínští dělníci na stavbě čistili vybagrované základy budoucího domu. Jeden z nich narazil na kus litiny a dlouho do ní mlátil krumpáčem. Když to viděl polír, tak zezelenal a okamžitě volal na linku 158.

Ve výkopu ležela dvěstěpadesátikilogramová nevybuchlá letecká puma z druhé světové války. Přijeli policisté, dorazili pyrotechnici, jenže jednoduché to nebylo. Bomba měla tři na sobě nezávislé rozbušky zkorodované tak, že se nedaly vyjmout ani odstranit. Ke slovu přišel nákladák s piskem, toho našťástí bylo na stavbě dost, a nesmírně opatrný převoz za město, kde teprve bylo možné válečnou památku odpálit.

Povedlo se to. Občas je lepší ani si nepředstavovat, co všechno se mohlo stát, kdyby puma explodovala předčasně.

Během uplynulých padesátí let vznikly na půdě PMJ útvary, které se později osamostatnily. První zásahová jednotka v republice nebo družstvo psovodů, které dnes sídlí v Tuchoměřicích. Elitní profesionálové, píše s oblibou novináři. Jenže, upřímně řečeno, taková specializace je poměrně snadná. Často bývá obtížnější služba, na níž se nelze dopředu připravit, práce v hlídce, která nikdy neví, k jakému zákroku pojede. Policista z Pohotovostní motorizované jednotky musí zvládnout dopravní nehody, krádeže, požáry, loupeže, vraždy, zákroky proti ozbrojeným pachatelům, domácí hádky a násilnosti, výtržnosti na sportovních utkáních, opilce, sebevrahy, zkrátka všechno, co se ve velkoměstě děje a co vyžaduje přítomnost policie. Elitní útvar, chtělo by se napsat. Jenže právě tenhle žurnalistický termín nemají motorizovaní policisté v oblibě.

Minuli jsme místo, kde ukradený bavorák se zablokováním řízením pobořil zahradní restauraci, nedávno vykradený klenotnický krám, feťácký bar, tentokrát klidný a téměř prázdný, neboť tu nedávno narkomany vybrala protidrogová centrála. Nad městem začínalo svítat.

Dívčí hlas z operačního střediska oznámil, že opilý, co zpusťovali noční restauraci na Kampě, se podařilo zadržet a zpráva o poškozené soše na Karlově mostě byla našťástí mylná.

Začínal nový den.

Antonín JIROTKA
Foto Jiří NOVÁK